

המאיר לארץ

ניצוצי אור יקרים המאירים ומלהיבים לב האדם לאבינו שבשמים, מלוקט מהספר הקדוש 'אור לשמים' מנשיא נשיאי הלוי איש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא ז"ע

ניצוצי אור

ענוה

האדם צריך למסור עצמו בידי השי"ת ואז זוכה לגילוי מלאכים

וישלח יעקב מלאכים (לב, א).

פירש רש"י: 'מלאכים ממש'. נראה לפרש דאיתא בגמרא (ראה בתוס' בכורות מד, ב ד"ה שלא, והוא ע"פ הגמרא בחולין פט, א) 'אין העולם מתקיים אלא במי שמשים עצמו כבהמה', שנאמר (תהלים לו, ז) 'אדם ובהמה תושיע ה''. ולכאורה יתפלא היאך ישים אדם עצמו כבהמה, ש[נראה באמת] יש בו דעה להבין ולהשכיל.

אלא הפירוש הוא כך, שהאדם הרוצה ליכנס בעבודת השי"ת, מחויב למסור עצמו בידי השי"ת, ושואן ביכולתו לעשות מאומה רק השי"ת ינהג אותו...^א

זה פירוש (הכתוב (שמות לד, ז)) 'נוצר חסד לאלפים, שהשי"ת ב"ה' נוצר חסד' לאותם שהם בחינת 'אלפים', לשון 'שגר אלפיך' [ולדי בקרך] (דברים ז, יג וברשי"י שם). וזה פירוש 'אין העולם מתקיים אלא במי שמשים עצמו כבהמה' וכנ"ל. ומי שעושה כנ"ל זוכה שיתגלה אליו אליהו ז"ל שמספרו [בגימטריא נ"ב כמספר] 'בהמה'. וזה פירוש הכתוב 'וישלח יעקב מלאכים', ופירש רש"י 'מלאכים ממש', כי יעקב אבינו ע"ה היה במדרגה זו, כמו שנאמר (בראשית לו, ז) 'קטונתי, לפיכך זכה לזה שבאו אליו מלאכים ממש'. (פר וישלח)

יראת ה'

יראה תתאה הוא סולם מוצב ארצה להגיע על ידה ליראה עילאה

...נקדים לפרש הפסוק (תהלים קלו, א) 'הודו לאדוני האדונים כי לעולם חסדו', כי איתא בזוהר הקדוש (ח"א יא, ב) 'אית יראה ואית יראא, כי העיקר הוא שיהיה לאדם יראת רוממות, כי היא עיקר היראה, אבל האדם צריך שלא יעזוב גם כן היראה תתאה כי הוא סולם לעלות על ידו להשיג יראת רוממות, וזה השער לה' (תהלים קיח, כ) הוא היראה תתאה, וע"י כנס בעבודתו...'

[א] כאן עובר רבינו לברר ענין מסירת הנהגה בידי הקב"ה, שהכוונה לענין הבחירה של האדם, והוא ענין עמוק, וזה לשונו: 'ומחויב לידע באמיתותו שגם הבחירה הוא של השי"ת, כאשר פירשנו (בפתח הספר) 'ובחרת בחיים' (דברים לו, טו), שזה עיקר הבחירה של האדם מה שיוודע באמת שהבחירה הוא של הקב"ה, והו' 'ובחרת בחיים' - שהבחירה שלך תהיה בחיים של הקב"ה שנקרא חיי חיים, ומה שיבקש

עבודת ה'

ע"י זביחת היצר לעבודת ה' וע"י תשובה יכולים להיות בבחינת מלך להקב"ה

ויצב שם מזבח (לב, כ).

בהקדם הפסוק (שמות יט, ז) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, נ"ל להמשיל זאת בענין מה שענינו רואים שיש לאב בן יחיד ועושה לו כל רצונו כדי שיהיה לבן נחת רוח, כמו כן כביכול לו דומיה תהלה עשה לעצמו רצון בשבילנו שנהיה נקרא לו מלך [שנהיה אנתנו כביכול בבחינת מלך להקב"ה, ועושה לנו כל רצוננו], כמו שנאמר (שמואל ב, כג, א) 'צדיק מושל [ביראת אלקים] כו'. וזה פירוש 'ואתם תהיו לי ממלכת', שאתם תהיו לי ממלכת ותמשלו בי כביכול ואקיים רצונכם, אבל רק לאותם שהם בחינת 'כהנים' - שרוצים להמשיך חסדים בעולם [שמדת כהן הוא מצד החסד כידוע]. וזה פירוש: 'אתם נצבים היום' (דברים כט, ט), שתהיו בחינת מלכות, לשון 'נצבי מלך' (מלכים א-ב, מו), 'לפני ה' אלקיכם' - שיהיה קיים לנצח להמלוכה שלכם כמו שהשי"ת נקרא חי וקים.

והנה בדבר זה יש שני בחינות: אחד, מדרגת יוסף הצדיק, כמו שנאמר (בראשית מב, ז) 'ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ', כי מדרגת יוסף הצדיק היתה שהיה צדיק מעיקרא ונטר עצמו ושיבר כל החומריות ולזה זכה למלוכה. ובחינה ב', הוא מה שמתקן הכל על ידי תשובה.

ושני בחינות אלו רמוז יעקב, כי פעם אחד כתיב (בראשית לז, ז) 'יבן שם מזבח', ופעם אחת כתיב 'ויצב', כי 'ויצב' רומז על בחינה א' מדרגת יוסף הצדיק, ובחינה ב' רומז על 'יבן', דהיינו שבונה על ידי התשובה ומתקן הכל. וזהו 'ויצב שם מזבח', שזוכה לבחינת מלכות [משלון 'נצבי מלך' כנ"ל] ע"י שזוכה יצרו ואינו שומע בקול יצר הרע מעיקרא, ויקרא לו קל אלקי ישראל, ויקרא' לשון המשכה, שתמשוך אלקותו יתברך בכל דבר, ולא יהיה כוונתך בשבילך רק לעשות נחת רוח לפניו יתברך. (פר וישלח)

בקשת המערכת

לכל קוראי העלון הצמאים לדבר רבינו האור לשמים ז"ע, בקשתנו שתחוו דעתכם בנוגע מדור 'ניצוצי אור'. כמו שכתבנו בגליון א' מסרת גליונו להביא יסודות החסידות המתבארים בתוך דברי רבינו, אך המעין באור לשמים יראה שהרבה פעמים לא מובן הקשר בין יסודות החסידות המובאים לבין הפסוקים שברפרשה, ולכן בגליונות הראשונים הבאנו יסודי החסידות בלי הביאורים בפסוקים, לאחרונה השתדלנו להביא קטעים בהם הביאורים בפרשה תואמים ליסודות, אך לפעמים הם קטעים ארוכים מאוד, וגם ע"י יוצא שלא מובאים הרבה יסודות אחרים המובאים בפרשה, כיון שלהם אין כל כך קשר לפרשה.

בקשתנו מהקוראים לחוות דעה מה עדיף, להביא רק הקטעים של עבודת ה', או להמשיך כמתכונת הגליונות האחרונים ולהביא רק קטעים שיש להם קשר לפרשה.

זה פירוש הכתוב: 'הודו לאדוני האדונים', כי אדנות מורה על יראה, כמו שכתוב (מלאכי א, ו) 'אם אדונים אני איה מוראלי, וזה שנאמר 'אדוני האדונים' רומז ליראה תתאה, ועל ידי יראה תתאה זוכה לעלות ליראת רוממות, ולזה כתיב 'אדוני האדונים' (היראה שממנו מגיעים ליראה עילאה), וזה סוד (בראשית כח, יב) 'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', כי היראה תתאה היא סולם לעלות ע"י ליראת רוממות, ושני פעמים אדוני בגימטריא 'סלם' [כתיב חסר, כמו שכתוב בתורה]. (פר ויצא מובא בריש פרשת במדבר)

תפילה

כיון שהצער נוגע כביכול למעלה אפשר להתפלל שייסיר מעלינו הצער

ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדוני כי לוא אוכל לקום מפניך (לא, לה).

כתיב 'לוא' בוא"ו ובאלף, [וצריך להבין] מה מרמז לנו התורה בזה. ונ"ל דמלבד הפירוש הפשוט בפסוק שמדובר בהחל שאמרה שלא יכולה לקום בפני אביה, זה קאי גם כן על השכינה, כי הצדיקים פועלים במעשיהם ובתפילותיהם שמקימים השכינה מעפרא, והשכינה מתעטפת בתפלת הצדיקים וממשכת רחמים, ולולא זאת שהורה לנו הנביא 'בכל צרתם לו צר' (ישעיה סג, ט), היינו כשיש צער ח"ו בישראל אזי נוגע זה הצער למעלה, ולולא זאת היה מהשכל להסכים עם השי"ת [ששלח לנו הצער, שבדואי הוא לטובתנו, ולא להפציר בו שיעביר מאתנו הצער], רק מחמת שהצער נוגע למעלה יכולים הצדיקים לבטל הצער ע"י תפלתם.

ולזה כתיב 'לוא' באלף ובוא"ו, דהיינו כשיש לאדם צער ח"ו, אזי הוא 'לו' בוא"ו - היינו שנוגע הצער למעלה [כמרמז בפסוק 'לו צר'], וצריך להמשיך רחמים מאין סוף ב"ה על עולמים עליונים שלא יהיה למעלה שום צער, ואז יהיה 'לא' באלף שלא יהא למטה גם כן שום צער.

זה פירוש הכתוב: 'ותאמר' - כנסת ישראל אל אביה, אל יחר בעיני אדוני - מה שאני מתפלל עבור ישראל, כי לוא - בשביל 'לוא' בוא"ו ובאלוף האמור בפסוק 'בכל צרתם לו צר' וכנ"ל, 'אוכל לקום מפניך' - היינו להתפלל לפניך עבור בני ישראל. (פר ויצא)

בתפילתו מהשי"ת ב"ה יבקש רק מתנות חנם". וראה מה שכתב רבינו בפתח הספר: 'והנה הראשונים העמיקו לשאול על מה דאיתא שהבחירה הוא ביד האדם, הלא גם הבחירה נתונה מאת הקב"ה. ופירשנו, שהבחירה הוא שיוודע שגם הבחירה הוא מאת הקב"ה. ואח"כ שמעתי דבר זה מכאדמו"ר הק' מו"ה יעקב יצחק צללה"ה מלובלין, ותודה לקל שכוונתי לדעתו הקדושה'.

פרשת ויצא

בדורות האחרונים נמשכים נשמות גדולות לסייע לעבוד את ה'

...שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב רבי יעקב יצחק [מלובלין] זצ"ל על פסוק (בראשית כ"ט, א) 'וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם', כי יעקב אבינו ע"ה הסתכל בדרא בתראה וראה שהם קטני השגה, המשיך עליהם נשמות גדולים כדי שיהיה להם סיוע לעבודת הבורא.

זהו פירוש 'וישא יעקב רגליו' - שרצה להגביה דרא בתראה שנקראים רגלים (ראה זוהר ח"ב רנח), 'וילך ארצה' - הולך לזה העולם שנקרא 'ארץ' (ראה זוהר ח"א ג), 'בני קדם' - נשמות גדולים שנקראים 'בני קדם', עכ"ה"ק. (פ"י כי תשא ד"ה ויאמר פני ילכו)

יעקב דיבר בלשון קלי הדעת כדי שלבן יחשוב שהוא כמוהו ויתן לו זיווג

ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כל (כ"ט, כא).

הקשה רש"י: 'והלא קל שבקלים אינו אומר כן, אלא להוליד תולדות [אמר כן]'. וזה גם כן אינו מובן מה תירץ רש"י בזה, ואפילו להוליד תולדות אין דרך ארץ לומר בזה הלשון. ונ"ל כי לבן הארמי היה יודע שעתידי לצאת מיעקב אבינו ע"ה שנים עשר שבטים קדושי עליון, והש"ת ב"ה יבחר בם ובזרעם אחריהם ויאבדו כל האומות, וכיון שראה שיעקב אבינו ע"ה מתגבר בכל יום בעבודת הש"ת ואינו לומד ממעשיו היה מתירא מאוד, על כן ביקש לעכב זיווגו, אולי על ידי זה יוכל למנוע את יעקב מעבודת השם יתברך, כמאמר הכתוב (בהגדה של פסח) 'לבן ביקש כו' [לעקור את הכל].

יעקב אבינו הבין זאת, על כן אמר בלשון שקלי דעת אומרים הבה את אשתי וכו', ומיד כששמע לבן דברי יעקב, אמר מעתה הוא בידי ואינו צדיק כמו שהבנתי, ותיכף 'ויאסוף לבן יעש משתה'. וזהו כוונת רש"י: 'והלא קל שבקלים אינו אומר כן, אלא להוליד תולדות אמר כן, כי אם לא היה מדבר עמו בקלות לא נתן לו זיווג ולא היה יכול להוליד תולדות, וק"ל.

הקב"ה לומד את דבריו של הלומד לשמה אף שלא כיוון להלכה

ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה (ל, ח).

מבואר על פי מה שפירשתי הגמרא (גיטין ה, ב) 'אלו ואלו דברי אלקים חיים, ולכאורה יפלא היאך יתכן זאת, אם הלכה כמאן דאמר מותר נמצא שאין הלכה כמאן דאמר להיפך. ופירשתי כי איתא בגמרא (ראה שם כעין זה) ששאל [אמורא את אליהו הנביא], קודשא בריך הוא מה אמר [בענין המחלוקת של האמוראים], והשיבו [הקב"ה] אומר, אליעזר בני כן אומר, ואידך כך אומר, כי הקב"ה רואה כוונת כל אחד שכוונתו היה רק לשמים, הגם שלא כיון כהלכה, אף על פי כן הקב"ה מדבר ממנו ומחזיר דבריו שבני אומר כן וכו', וזה פירוש 'אלו ואלו דברי אלהים חיים', דהיינו שהקב"ה מדבר ממנו ומחזיר דבריו שבני אומר כן.

זהו פירוש הכתוב: 'ויאמר נקבה שכרך וכו', כי מי שמכוון כהלכה הוא בחינת דכר [זכר], שמשפיע על ידי זה להעולמות. וזה 'ויאמר נקבה', דהיינו הגם שהלכה שלך הוא בבחינת נוקבא, דהיינו שלא כוונת כהלכה, אף על פי כן 'שכרך' יהיה - 'עלי ואתנה', דהיינו שאני [הקב"ה] אלמוד בהלכה [זו ואומר בשמך], ואתנה' הוא לשון לימוד, כמו שכתוב (הושע ה, י; ראה ב"ב ח, א) 'תנו בגוים', וכו"ל [ש]אלו ואלו דברי אלהים חיים'.

פרשת וישלח

יפיו בני ישראל לפני האומות בגלות זוהי גלות השכינה ובקשתנו שיהיה 'פארי עליו' ויאמרו הכוונה יעשה את אחותינו (לד, לא).

נראה לפרש, כי בזמן הגלות צריכים ישראל לייפות את עצמם בעיני האומות, שיהיה להם חן בעיני השרים והשלטונים, ובאמת הוא גלות השכינה, כי עיקר צריך להיות שיהיה 'פארו עליו ופארי עליו' (פיוט אנעים זמירות).

זהו פירוש הכתוב 'ויאמר' - שהעולמות העליונים אומרים ומתמיהין עצמם, 'הכוונה יעשה את אחותינו' - כי דרך זונה שמייפה את עצמה לפני איש זה אשר לא בעלה, וזה שהעולמים מתמיהים עצמם, עד מתי יהיה זאת שאחותינו יהיה כוונה, ואחותינו נקראת השכינה כביכול, כמו שנאמר (שה"ש ח, ח) 'אחות לנו קטנה' (וראה זוהר ח"א ע"ה), ויהא רעוא שיהיה גאולה שלימה ויקיים בנו 'ישראל אשר בך אתפאר' (ישעיה מט, ג) אמן.

ויאבק איש עמו (א)

בפרשיות בהם אנו למדים מהאבקות הסטרא אחרא עם הסטרא דקדושה, וגם הזמן גרמא לקראת ימי החנוכה הבאים עלינו לטובה, שכימים ההם בזמן הזה עמדה מלכות יוון הרשעה על בני ישראל להשכיחם תורתך, והיה מאבק איתנים בין החשמונאים לבין היוונים והמתיוונים, עד שנמסרו טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים, ראוי להביא לכאן פרק היסטורי עלום שהתרחש בימי רבינו במדינת פולין (מקורות: משפחות עתיקות בישראל עמ' 189 ובענין זה בקדושת יצחק אות קה).

היה זה בשנת תקפ"ד כשהמשכילים הרימו ראשם בפולין, וקשרו קשרים עם אנשי הממשל על מנת להעביר את דת אחיהם מישראל, [ויש להקדים שהממשלות בימים ההם לא העזו להתנגד לגמרי לדת ישראל ולכוף עליהם דת אחרת, אבל אם הצליחו להוכיח להם שקבוצה מסוימת פתחו להם דת חדשה אז אסרו את קיומה בתוקף], אחת הפעולות שנקטו היה שהלשינו בפני המלכות על עדת החסידים, באומרם שדתיים שונות מכל עם, מתפללים בשטיבלעך משלהם, נוסעים אל רבותיהם לשבתות וימים טובים ומתכנסים בכינוסים גדולים, והיא דת חדשה שצריכים לאסור את קיומה.

ואכן מזימתם השפלה הצליחה ומהממשל ניתנה פקודה לסגור את כל בתי החסידים, ולמנוע אסיפת חסידים אצל רבותיהם, כשראו גדולי החסידות שבפולין וביניהם רבינו ה'אור לשמים' את הגזרה שניתנה עליהם, טכסו עצה ושלחו את הנגידיה הידועה מרת תמר'ל אשת העשיר העסקן ר' יששכר בר זוננבערג ז"ל, מראשי קהילת ווארשא, להשתדל אצל השלטונות להעניק רשיון לבתי תפילה אלה, ושלא יפריעו את החסידים לעלות לרגל לרבם.

היא הצליחה לארגן ויכוח פומבי בין החסידים והמשכילים. מצד החסידים הופיעו מנהיגי החסידות בפולין, רבינו הק' ז"ע, והרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ז"ע, והרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע, כמובחן לטובת החסידים הופיע מומר ידוע מקומיר, שהיה בעבר בן למשפחה חסידית. לצד המשכילים הופיע מתבולל קיצוני, לפני התחלת הוויכוח נענה הרה"ק מפשיסחא ז"ע ואמר: "יש לי אמון במשומד, אני בטוח שהוא ינצח". רבינו הק' ז"ע נענה ואמר: "ויכוח על קדושה, טומאה מול טומאה, והוא בוודאי ינצח".

הויכוח התנהל בניצוחו של הכומר סטאשיץ, שונא ישראל ידוע, ונמשך ימים אחדים. המומר הגן על מהות החסידות בהתלהבות רבה, הוא טען כי החסידות אינה כת דת חדשה, ודחה את כל האשמות המתנגדים לחסידות שהשמיע בא כוח המשכילים, שהיו חיוורים וחסרי יסוד. החסידים יצאו מויכוח זה בניצחון. וביום כ"ו אב אותה שנה, שלח המשנה למלך הוראה לוועדה הממשלתית לענייני פנים, להתיר מכאן ואילך פתיחת השטיבלעך החסידים.

אמנם בזאת לא תמה הגזירה, באפסא עצמה עיר רבינו לא הגיעה הפקודה אל המשטרה או שפשוט התעלמו ממנה, והמשיכו להציק לרבינו וחסידיו, ועצרו חסידים שבאו ממקומות אחרים שלא היו בידם דרכונים, וכן הפריעו למהלך התפילות כשהגיעו מזמן לימן לפזר את ההתכנסויות בחצר רבינו.

אך עם כל זה לא פסקו הנסיעות אל רבינו, ובמסמכי השלטון המקומי אף ציינו את מספרם, כשמידי שבת היו מתכנסים אצלו מאתים חסידים, ובימים טובים הגיעו אף שש מאות חסידים חרף הצקות המשטרה, כך המשיכו החסידים את מנהגם מימים ימימה, בלי להתפעל מההתנגדות דקדושה שעניינהם היה צרה בהתעלותם בדרכי התורה והחסידות. (המשך יבוא)

הגליון יוצא לאור על ידי
מכון 'המאיר לארץ'
 להפצת תורת ה'אור לשמים' ז"ע
 לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות
 פנה למכון:
053-3188564
 או בכתובת האימייל: mailech8564@gmail.com